

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นหน่วยงานด้านการศึกษาที่มีความสำคัญในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า รัฐบาลได้ตรัตน์นักถึงความสำคัญของกรารอาชีวศึกษา จึงได้ออกพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 3 ที่ว่าด้วยระบบการศึกษา มาตรา 20 ที่กล่าวว่าการจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพให้เข้มในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการ หรือโดยร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และในวันที่ 6 กรกฎาคม 2546 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา มาตรา 10 ให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เป็นส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ วันที่ 7 กรกฎาคม 2546 ได้ออกกฎหมาย แบ่งส่วนราชการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา นิการกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความเป็นเลิศทางวิชาชีพ

การอาชีวศึกษาสร้างคนให้มีอาชีพ มีงานทำ แก้ปัญหาความยากจน สนองตอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (2545 – 2549) ดังคำกล่าวว่า “อาชีพสร้างคน พนสร้างงาน งานสร้างชาติ”

มาสโลว์ (Maslow, 1943) ได้ตั้งสมมุติฐานเกี่ยวกับความต้องการของมนุษย์ว่า มนุษย์มีความต้องการอยู่เสมอ ไม่มีสิ้นสุด (เขawan นพีวงศ์, 2536, หน้า 23-24) ได้แก่ความต้องการทางร่างกาย ความต้องการความปรองดอง ความต้องการความรัก ความต้องการมีเกียรติยศซื่อสัตย์ และความต้องการทำตนให้ประจักษ์

เซอร์ชเบอร์ก (Herzberg's Two Factor Theory) เผยแพร่ว่า มนุษย์มีความปรารถนาอยู่ 2 ประการ (เขawan นพีวงศ์, 2536, หน้า 25) ประการแรก คือความต้องการที่จะขัดทุกข์ทางกาย ประการที่ 2 คือความต้องการความสุขทางใจ

วຽม (Vroom, 1970) กล่าวว่าแนวความคิดเกี่ยวกับความคาดหวัง หรือ V.I.E. Theory ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ ความพึงพอใจของมนุษย์ (Valence) เครื่องมือเชิงภารณ์ (Instrumentality) ความคาดหวังของบุคคลนั้น ๆ (Expectancy) และปัจจัยที่

สำคัญต่อความคาดหวัง ได้แก่ ปัจจัยกระตุ้น หรือปัจจัยบูรณาญาณ์ และปัจจัยขัดกันนำไปสู่ความชอบและรักงาน (พร เก้าทัพท์ทอง, 2545, หน้า 19)

ผลลัพธ์จากการเรียนเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความคาดหวังจากการศึกษาของคลาสไนเมอร์ (Klausmeir, 1961, pp. 28–29 อ้างถึงใน ฉวีวรรณ หลิมวัฒนา, 2531, หน้า 4) พบว่า องค์ประกอบที่เป็นตัวกำหนดผลลัพธ์จากการเรียน ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านคุณลักษณะของครูผู้สอน คุณลักษณะทางกายภาพและคุณลักษณะของผู้เรียนนอกจากนั้นจากการศึกษาของทัศนี้ ตรีวรรณ ไชย (2529, หน้า 29) พบว่า สภาพการจัดการศึกษาด้านหลักสูตรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์จากการเรียนของ นักศึกษาขนาดทุกชั้นปี และยังเป็นตัวทำนายผลลัพธ์จากการเรียนที่ดีของนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 และจากการศึกษาของเดนนิส (Dennis, 1981, p. 4 อ้างถึงใน ทัศนี้ ตรีวรรณ ไชย, 2529, หน้า 29) พบว่า บริการที่นักศึกษาได้รับจากมหาวิทยาลัยและความพึงพอใจของนักศึกษา ต่อบริการที่มหาวิทยาลัยจัดให้เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาประสบความสำเร็จความคาดหวังของนักเรียน นักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนวิชาชีพ เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก ที่จะช่วยให้นักเรียนนักศึกษามีแรงจูงใจ และแรงผลักดันที่จะศึกษาวิชาชีพ และสามารถสำเร็จการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ วูร์ม (Vroom, 1997, p. 60 อ้างถึงใน พรัตน์ พลาพิบูลย์ และคณะ, 2527, หน้า 1) กล่าวว่า ถ้ามุ่งมั่นความคาดหวังจะช่วยส่งเสริมให้มีแรงจูงใจให้ลัพธ์สูง แต่ถ้ามีความคาดหวังต่ำก็จะทำให้ขาดแรงจูงใจให้ลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นได้สำเร็จถูกล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ ความคาดหวังจึงมีผลต่อแรงจูงใจให้ลัพธ์ซึ่งจะเป็นผลลัพต์ดันอย่างหนึ่งที่ทำให้มุ่งมั่นประสบความสำเร็จ ดังนั้นถ้าสิ่งที่นักเรียนนักศึกษาคาดหวังว่าจะได้รับจากสถานศึกษา เป็นไปตามความคาดหวังหรือสูงกว่า ก็จะทำให้มีแรงจูงใจที่จะศึกษาหากความรู้ แต่หากสิ่งที่ได้รับจากสถานศึกษาต่ำกว่าสิ่งที่คาดหวังไว้ ก็จะทำให้นักเรียนนักศึกษาไม่ประสบความสำเร็จในการศึกษาเท่าที่ควร และอาจจะขอลาออกจากเพื่อเปลี่ยนสถานศึกษา หรือพ้นสภาพการเป็นนักเรียนนักศึกษา ก่อให้เกิดความสูญเปล่าทางการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญมากที่จะเสริมสร้างแรงจูงใจให้ลัพธ์ ของนักศึกษาให้สูงมีมาตรฐานสำเร็จ

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 การจัดการศึกษาต้องมีหลักผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เน้นความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถขับบรรยายศาสตร์ สภาพแวดล้อม สื่อการสอน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ภายใต้ความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเทคโนโลยี การจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่มีการประสานความร่วมมือกันกับบุคลากรด้วย ผู้ปกครอง

และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ จัดให้มีการประเมินผู้เรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบความคูป้าไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา จัดการศึกษาวิชาชีพร่วมกับบุคคลครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์การเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการ ให้มีคุณภาพสูงความเป็นเลิศทางวิชาชีพ สนองตอบการกิจของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)

และจากข้อมูลสถานการณ์แรงงาน ไตรมาส 1 ปี 2550 ของสำนักงานปลัดกระทรวงแรงงาน (2550) กล่าวว่าข้อมูลผลการสำรวจภาวะประชากรของสำนักงานสถิติแห่งชาติในเดือนกุมภาพันธ์ 2550 กล่าวว่าการจัดหางานในประเทศไทยในช่วงไตรมาสที่ 1 ปี 2550 (มกราคม – มีนาคม 2550) มีตำแหน่งงานว่างที่แจ้งผ่านกรรมการจัดหางาน 137,331 อัตรา ในขณะที่ผู้ที่สามารถได้รับการบรรจุงานในไตรมาสนี้มีจำนวน 40,298 คน แสดงว่าคุณสมบัติของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษา แล้วไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน จึงเกิดการแบ่งขั้นการเข้าทำงาน และต้องแบ่งขั้นกับคุณสมบัติของคนเองด้วย มังกร บริรักษ์ (2550) ได้ดำเนินงานวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จอาชีวศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมตามความต้องการของสถานประกอบการ ผลจากการวิจัยพบว่า สถานประกอบการทั้ง 3 ขนาดมีความต้องการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง 5 ด้าน ตรงกัน คือ 1) ความรับผิดชอบ 2) ความมีวินัยในตนเอง 3) ความผูกพัน 4) มนุษยสัมพันธ์ และ 5) ความรู้และทักษะวิชาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของคณะกรรมการดำเนินการวิจัยสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 (2548) ได้ทำจัยเรื่องการศึกษาความต้องการกำลังคนของสถานประกอบการในเขตชายฝั่งทะเลตะวันออก ผลการวิจัยพบว่าสถานประกอบการมีความต้องการคุณลักษณะด้านคนดี และคุณลักษณะด้านคนเก่ง ในคุณลักษณะด้านคนดีพบว่าในระดับมากที่สุดคือ ไม่ทุจริตต่อหน้าที่เพื่อผลประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น รองลงมาคือรักษาเวลาและให้ความสำคัญของเวลาในการปฏิบัติงาน ส่วนคุณลักษณะด้านคนเก่งระดับมากที่สุดคือ มีความสามารถในการทำงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสุขุมรอบคอบ รองลงมาคือ เสนอความคิดและเหตุผลที่เป็นประโยชน์ต่องาน

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารสถานศึกษา เห็นความสำคัญของการประกอบอาชีพในอนาคตตามความคาดหวังของนักเรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานด้วย จึงต้องการศึกษาความคาดหวังของนักเรียน และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานหรือสถาน

ประกอบการ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก
2. เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของนักเรียน ระดับชั้น ปวช.ปีที่ 1 กับชั้น ปวช.ปีที่ 3 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนตามความคาดหวังของนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก

คำถามในการวิจัย

1. ความคาดหวังของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก อยู่ในระดับใด
2. ความคาดหวังของนักเรียน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 3 แตกต่างกันหรือไม่
3. แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนตามความคาดหวังของนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

ความคาดหวังของนักเรียน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก จำแนกตามชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 3 แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลงานวิจัยในครั้งนี้ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาและ สถานศึกษาของเอกชนสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนได้
2. นักเรียนที่สำเร็จการศึกษามีมาตรฐานตามสมรรถนะรายวิชาชีพและสามารถนำ ความรู้ไปประกอบอาชีพได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาความคาดหวังของนักเรียน และแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก ผู้วิจัยได้กำหนด ขอบเขตของการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตเนื้อหาการวิจัยครั้นนี้ มุ่งศึกษาความคาดหวังของนักเรียน และแนวทางการ พัฒนาการเรียนการสอน 5 ด้าน คือ

1.1 ด้านหลักสูตร

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

1.3 ด้านสื่อการเรียนการสอนและวัสดุการสอนอาชีวศึกษา

1.4 ด้านการวัดผลประเมินผล

1.5 ด้านแหล่งเรียนรู้

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ได้แก่

2.1.1 นักเรียนในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 18,096 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 10,508 คน รวม จำนวน 28,604 คน ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

2.1.2 ประชากรผู้เชี่ยวชาญด้านการอาชีวศึกษา จากเกณฑ์การกำหนดคุณสมบัติ ของผู้เชี่ยวชาญที่กำหนดไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะในบทที่ 1

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่

2.2.1 นักเรียนในระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 1 จำนวน 239 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 140 คน รวมจำนวน 379 คน ของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างของผู้เชี่ยวชาญด้านการอาชีวศึกษา จากเกณฑ์การกำหนดคุณสมบัติของประชากรผู้เชี่ยวชาญด้านการอาชีวศึกษา ที่กำหนดไว้ในนิยามศัพท์เฉพาะในบทที่ 1 3 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น "ได้แก่" ระดับชั้นปีของนักเรียนกำลังเรียนอยู่ในหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก ได้แก่

3.1.1 ชั้นปีที่ 1

3.1.2 ชั้นปีที่ 3

3.2 ตัวแปรตามที่ 1 ได้แก่ ความคาดหวังของนักเรียน 5 ด้าน คือ

3.2.1 ด้านหลักสูตร

3.2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน

3.2.3 ด้านสื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมอาชีวศึกษา

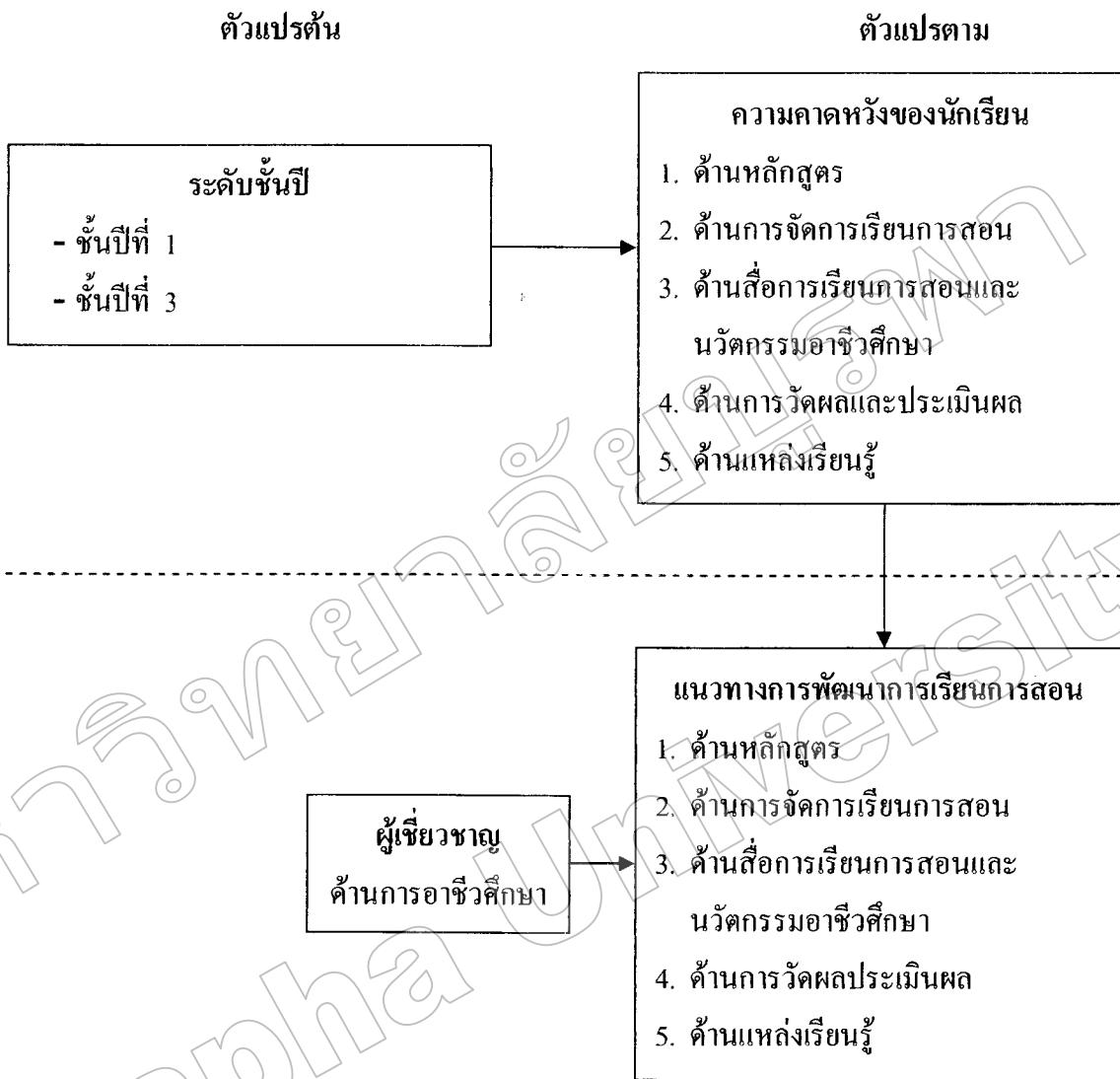
3.2.4 ด้านการวัดผลประเมินผล

3.2.5 ด้านแหล่งเรียนรู้

3.3 ตัวแปรตามที่ 2 ได้แก่แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน หลังจากได้ผลการศึกษาด้วยแบบที่ 1

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องความคาดหวังของนักเรียนและแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก ครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยอาศัยแนวคิดหลักในการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามระเบียบสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา พ.ศ.2549 ได้จำแนกขอบข่ายการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อและนวัตกรรมอาชีวศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านแหล่งเรียนรู้โดยนำมาใช้เป็นแนวทางสร้างเครื่องมือ เพื่อศึกษาความคาดหวังของนักเรียนนักศึกษา และแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน ดังภาพที่ 1

ภาคที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความคาดหวังหมายถึงความรู้สึกคาดการณ์ ประ不然 หรือ เป้าประสงค์ของบุคคล สำหรับคนองในอนาคตที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยสิ่งนั้นอาจเป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้ ต้องการทำให้สำเร็จ ทั้งนี้ความรู้สึกคาดการณ์ ประ不然 หรือ เป้าประสงค์อาจแตกต่างกันไปโดย ขึ้นอยู่กับภูมิหลัง ประสบการณ์ ความสนใจ ความสามารถและสภาพของตน และการเห็น คุณค่าของความสำเร็จและผลตอบแทนที่จะได้รับ

2. หลักสูตรหมายถึงหลักการและการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามที่มุ่ง หมายไว้ หลักการเป็นระบบในการจัดการศึกษาโดยมีปัจจัยนำเข้า (Input) เช่น ครุ นักเรียน วัสดุ

คุณภาพของ อาคารสถานที่ กระบวนการ (Process) ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผลผลิต (Output) คือผลลัพธ์ทางการเรียน ความสำเร็จทางการศึกษาเป็นศูนย์ เป็นแผนการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งประสงค์จะอบรมศักยภาพนักเรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการ เป็นการเรียนเรียง ประสบการณ์อย่างเป็นขั้นเป็นตอนจัดให้ผู้เรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่กำหนด

3. การจัดการเรียนการสอนหมายถึงการบริหารจัดการ ครู นักเรียน หลักสูตร แผนการสอน ต่อและนวัตกรรม เทคนิคและวิธีการสอน การวัดผลและประเมินผล การส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการสอนที่เหมาะสมทันสมัย การจัดกิจกรรมเสริมประกอบการเรียน การติดตามอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เป็นกระบวนการ เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน และพัฒนาองค์ความรู้ของนักเรียนมากขึ้นไปเรื่อย ๆ

4. สื่อการเรียนการสอนและนวัตกรรมอาชีวศึกษา (Instructional Media and Vocational Innovation) หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่ประดิษฐ์ขึ้นและบรรจุหรือมีข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสามารถสื่อสารกัน ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ของการสื่อสาร ที่ผลิตโดย นักเรียนนักศึกษา ครู หรือบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หรือโรงเรียนอาชีวศึกษาของเอกชน

5. การวัดผลประเมินผล หมายถึง เทคนิค วิธีการ ขั้นตอนการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียน ที่มีมาตรฐานสอดคล้องกับสภาพความรู้ของนักเรียนและความรู้ความสามารถตามสมรรถนะรายวิชา ผู้ที่สามารถสอบได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 50 ขึ้นไปถือว่าผ่านเกณฑ์

6. แหล่งเรียนรู้ หมายถึง อาคารสถานที่ สถานประกอบการ ชุมชน องค์การ เอกชน องค์กรของรัฐ ที่ใช้ในการเรียนรู้

7. แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน หมายถึง ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้นตามความคาดหวังของนักเรียน ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการอาชีวศึกษา

8. ข้อคำถานที่ดำเนินคัญ หมายถึงข้อคำถานที่มีผลความคาดหวังของนักเรียนในลำดับที่ 1 ถึงลำดับที่ 3 เรียงจากมากไปหาน้อย

9. นักเรียน หมายถึง นักเรียนนักศึกษาผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรประกาศนียบัตร

10. ครู หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

11. ผู้เชี่ยวชาญด้านการอาชีวศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีประสบการณ์เชี่ยวชาญ ด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการสอน ด้านนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา ด้านการพัฒนาครุ และด้าน

๒) ผู้รับผิดชอบการอาชีวศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เกณฑ์การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าเรียนฯด้านการอาชีวศึกษามีดังนี้

11.1 ปัจจุบันต้องเป็นข้าราชการครูที่มีวิทยฐานะชำนาญพิเศษขึ้นไปหรือเป็นบุคลากรทางการศึกษา ระดับ ๘ ขึ้นไป และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

11.2 ต้องเคยดำรงตำแหน่งครูและสอนในสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา หรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามาก่อนไม่น้อยกว่า ๕ ปี

11.3 ต้องดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดกรมอาชีวศึกษาหรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

11.4 ต้องมีหน้าที่หรือเคยมีหน้าที่และมีประสบการณ์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับนโยบายและแผนการอาชีวศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูและมาตรฐานการอาชีวศึกษา ในสังกัดกรมอาชีวศึกษาหรือสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

12. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หมายถึงหลักสูตรที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อรับนักเรียนที่จบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น(ม.3) หรือเทียบเท่าเข้ามาเรียนวิชาชีพ